

2. Декларація прав національностей України. Київ., 1991. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1771-12#Text> (дата звернення 29.10.2020 р.)
3. Декларація про державний суверенітет України, URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text> (дата звернення 29.10.2020 р.)
4. Загальна декларація прав людини: остаточно затверджений текст. – Нью-Йорк, ООН. 1948. URL. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення 29.10.2020р.)
5. Закон України Про свободу совісті та релігійні організації: від 31.01.2019. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/987-12#Text> (дата звернення 29.10.2020 р.).
6. Кравчук М.В. Проблеми теорії держави і права (опорні конспекти): навч. посіб. [для студ. ЗВО]. 3-є вид., змін. й допов. Тернопіль: Економічна думка, 2016. 420 с.
7. Кравчук М.В., Кузь П.М. Методологія дослідження взаємовідносин держави і Церкви. Стратегія і тактика правових реформ: виклики сучасності: Збірник матеріалів юридичної науково-практичної Інтернет конференції «Актуальна юриспруденція». www/LegalAcvity.com.ua, м. Київ, 05 березня 2013 року. Тези наукових доповідей. К., 2013 С. 34-43.
8. Ткачук І.Д. Християнські цінності як основа формування сучасної вітчизняної правової культури. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 2. С. 505-508.

Стебницький В.
магістрант юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник: к.і.н., доцент, доцент кафедри
теорії та історії держави і права
Ухач В.З.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ АНТОНІВЕЦЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Вступ. Непересічною віхою в історії українського національно-визвольного руху 30-50-х років ХХ ст. стала самовіддана, героїчна, жертвна боротьба ОУН та УПА.

У більшості наукових розвідок вивчається військовий, політичний та ідеологічний аспекти діяльності ОУН та УПА, проте функціонуванню мережі запілля УПА лише в останні роки приділено ряд досліджень, зокрема, А. Кентія, В. Ковальчука, Г. Стародубець, В. Ухача та ін. [6]

Метою наукової розвідки є висвітлення організаційно-правових аспектів постання та діяльності на території контрольованій УПА так званої Антонівецької «повстанської республіки».

Основна частина. В одному з ключових документів, в якому викладалась мета і завдання українських повстанців «За що бореться УПА?» (липень 1943 р., часопис політвідділу УПА «До зброї», ч.1) зазначалося, що УПА бореться за Українську Самостійну Соборну Державу і за те, щоб «кожна нація жила вільним життям у своїй власній, самостійній державі» [3; 17]. У травні-серпні 1943р. відбулося організаційне оформлення територіальних частин УПА [4; 168]. Необхідність творення запілля УПА була викликана нагальною потребою вирішувати «такі чисто мілітарні завдання, як організація військових відділів, їх озброєння, вишкіл, прохарчування та оборонні дії проти німецьких окупантів, більшовицьких партизанів і поляків, які з ними співпрацювали. В парі з цим виникло питання, як організувати різні сектори громадського життя на звільнених від окупантів теренах, тобто йшлося про здійснення функцій цивільної влади» [4, с. 51]. Організаційні основи запілля були закладені відповідними наказами Кліма Савура влітку-восени 1943 року на території північно-західних українських земель. Повстанську владу на цих землях представляла Головна Команда УПА (далі ГК УПА), яка уособлювала собою найвищу і єдино-суверенну владу на звільнених землях України.

Таким чином ГК УПА упродовж другої половини 1943 року розглядала повстанське запілля як територію своєрідної української державності. У зв'язку з нагальною потребою легітимності 1 вересня 1943 р. видано відоме «Розпорядження про встановлення адміністрації на терені України», що ознаменувало побудову нової конструкції влади.

ГК УПА було зроблено спробу запровадити цивільну владу у формі рад, про що й ішлося в «Розпорядженні...», також передбачалося установа такого політичного устрою, в основі якого лежав би принцип народовладдя, що мав реалізовуватися через ради як представницькі органи влади. Завдяки активній діяльності УПА значна частина населення повстанського запілля визнавала ГК УПА як орган найвищої української влади й готова була делегувати їй своє право представляти свої інтереси в усіх сферах державного життя [5, с. 271].

Весною 1943 р. на Волині та Поліссі, в місцевостях не контрольованих окупаційною владою почали розгортати діяльність так звані «повстанські республіки» («Січ»(Володимирщина), «Колківська»(Луччина) та ін.)). Основною ознакою кожної «повстанської республіки» була наявність (у межах певної території) своєрідного «суверенітету», що виявлявся у безроздільному пануванні української влади у вигляді УПА. Такого роду республіки розглядалися місцевим населенням як «держава в державі» і уособлювали собою українську владу, в якій можна шукати захисту [5, с. 78-79].

«Антонівецька республіка», що існувала впродовж року (весна 1943-весна 1944рр.) виступала впливовим суб'єктом національно-визвольного руху на теренах південної Волині, будучи координуючим центром військового, економічного, політичного життя регіону. Окупаційна

німецька влада «нового порядку» часто не насмілювалася йти з нею на конфлікт. Так, в одному з документів ОУН йшлося про такий випадок: «До ляндрівта в Шумську прийшла одна жінка з Онишківець за дозволом спетлювати пшеницю, на що він їй сказав: «Йди в Антонівці, там є український генерал, який дасть тобі дозвіл». Однією з ключових функцій було налагодження безперебійної роботи господарського механізму. Зокрема, в Антонівцях працював млин, на хуторі Заліщина діяла хлібопекарня [5, с. 79].

З весни 1944 року, підрозділи радянських спецслужб та військ НКВС шляхом як каральних операцій проти УПА так і масовим терором проти місцевого населення, намагались легітимізуватись не стільки правовими засобами, скільки методами беззаконня. Так, у квітні 1944 року більшовицькі карателі дотла знищили с. Антонівці Шумського району, яке мало репутацію «націоналістичної столиці», зорали там землю і посадили ліс [7, с. 248].

Ліквідація «Антонівецької республіки» частково дестабілізувала повстанський рух у південному регіоні Волині, але не означала його повного розгрому.

Таким чином, по-перше, географічні межі поширення повстанського запілля в другій половині 1943 р., а також активна підтримка його місцевим населенням, дають підстави стверджувати, що українська повстанська влада була легітимною. З цією метою керівництвом українського руху Опору було втілено в життя низку політико-адміністративних заходів, насамперед, узаконено власну присутність шляхом видання актів законодавчого характеру, що стосувалися проведення адміністративної, земельної, шкільної реформ, а також завоювання довіри в українській громаді; по-друге, однією з найбільш дієвих форм повстанського запілля в період національно-визвольної боротьби виступали так звані «повстанські республіки»; по-третє, діяльність «Антонівецької республіки», однієї з кагорти інших, свідчило, з одного боку, про реалізацію УПА (хоч і на нетривалий період) своєї державотворчої програми, з другого, було дієвою формою захисту українського населення від окупантів різних мастей.

Список використаних джерел

1. За що бореться УПА? УПА в світлі документів з боротьби за УССД 1942-1950 рр. Збірка документів. Ч. 1. Видання ЗЧ ОУН, 1957. С. 17.
2. Кентій А.В. Розбудова територіальних структур і штабів повстанської армії. ОУН і УПА. Історичні нариси. К.: Наукова думка, 2005. С. 168.
3. Ковальчук В. Діяльність ОУН(б) і Запілля УПА на Волині й південному Поліссі (1941-1944рр.). Торонто-Львів: Вид-во Літопис УПА, 2006. С. 23.
4. Стародубець Г.М. *Українське повстанське запілля (др. п. 1943-поч. 1946 р.): монографія*. Тернопіль: Підручники і посібники, 2006. С. 51.

5. Стародубець Г.М. Проблема легітимізації повстанської влади на території запілля УПА. *Галичина*. 2008. № 14. С.271.
6. Ухач В.З. Антонівецька повстанська Республіка: організаційно-правовий аспект діяльності. URL: http://www.lexline.com.ua/?language=ua&go=full_article&id=401 (дата звернення 24.10.2020 р.).
7. Шанковський Л. *УПА на Підгаєччині*. Підгаєцька земля. Історико-мемуарний збірник. Нью-Йорк, Торонто, 1980. С. 248.

Шевчук В.

*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент
кафедри теорії та історії держави і права ЗУНУ
Подковенко Т.О.*

МЕДІАЦІЯ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНИЙ СПОСІБ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ ТА ЇЇ ОСНОВОПОЛОЖНІ ПРИНЦИПИ

Конфлікти виникають набагато частіше у житті людей, країн та їх народів, аніж нам здається. Це підтверджується багатьма фактами. Зокрема, це гостре протистояння сторін, незгода та неможливість знайти компроміс, досягти порозуміння сторонами спору. У більшості випадків це призводить до негативних наслідків, а вони іноді мають знищувальний характер. Під час такого конфлікту страждають не лише учасники спору, а також і оточуючі.

У проблемній ситуації обидві сторони відстоюють свою думку, прагнуть до реалізації свої цілей, справедливості, точки зору чи поставленої мети. При цьому опоненти наводять аргументи на свою користь, щоб інший не зміг вчинити так само, тим самим намагаються здолати натиск з протилежної сторони. Варто зазначити, що конфлікт – річ небажана, яку необхідно уникати, проте, якщо він вже виник, то потрібно намагатися його вирішити на ранній стадії розвитку. Однак з іншої сторони, конфлікти мають і позитивні аспекти, ґрунтуючись на творчому та інтегральному характері. Такий інцидент підбурює рух організації вперед і дає можливість визначити причини, які перешкоджають цьому процесові. Конфліктом необхідно управляти, скеровувати у бажане русло, не допускати загострення протиріч.

Ефективність вирішення того чи іншого конфлікту можна побачити в результаті його розв'язання. Після судового рішення, в основному, сторони спору абсолютно не бачать шляхів примирення та взаєморозуміння і подальшої співпраці. Саме тому, у сучасному світі особливо значення набуває розвиток механізмів саморегулювання, коли суб'єкти відносин мають можливість самостійно встановлювати правила поведінки та контролювати їх дотримання. У застосуванні таких